

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан фізичного факультету

проф. Володимир ЛАЗУР

« 08 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)
Освітня програма	«Фізика. Інформатика»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.08 Середня освіта (Фізика та астрономія), освітньої програми «Фізика. Інформатика».

Розробник: Опачко Магдаліна Василівна, доцент, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 15 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи

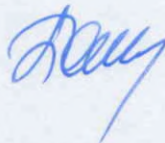

Оксана ПОВІДАЙЧИК

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від «27» серпня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії
факультету суспільних наук

Олена ПОПАДИЧ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: 2
Загальна кількість годин – 120	Семестр: 4
Кількість модулів – 2	4
Тижневих годин для денної форми навчання:	Лекції:
аудиторних – 4	34 год
самостійної роботи студента – 3	Практичні (семінарські):
	26 год
Вид підсумкового контролю: іспит	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота: 60 год
	2 год

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчального курсу «Педагогіка» полягає у засвоєнні студентами: змісту педагогіки, як теорії і практики освітньо-виховного процесу сучасної школи; формуванні: ціннісних ставлень, інтересів, спрямованості на самореалізацію у майбутній професійно-педагогічній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати спеціалізовані практичні завдання в освітній галузі, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ЗК 2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу..

ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК 5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК 6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК 8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК 9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПК 3. Здатність виокремлювати істотні ознаки основних одиниць навчального змісту курсу фізики: фізичного явища, величини, закону, фізичної теорії, фундаментального фізичного експерименту, фізичного приладу, технічного пристрою та моделі; обґрунтовано обирати та застосовувати методи й засоби навчання, відповідний дидактичний матеріал для їх пояснення.

ПК 12. Здатність добирати та використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі та в позакласній роботі, аналізувати й оцінювати доцільність й ефективність їх застосування.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» є опанування таких навчальних дисциплін (ОК) освітньої програми (ОП):

4. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Педагогіка», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.	РН 1
Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.	РН 2
Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.	РН 3
Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.	РН 5
Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.	РН 11
Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.	РН12
Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміння застосовувати їх в професійній діяльності.	РН 14
Знає та розуміє етико-правові засади використання інформаційно-комунікаційних технологій; застосовує засоби й методи захисту інформації та безпеки в мережі Інтернет.	ПРН 12
<i>Аналізує та здатний розкривати</i> дидактичний потенціал електронних засобів навчання, <i>приймає участь</i> в організації дистанційного навчання з використанням систем його підтримки та електронних (цифрових) освітніх ресурсів.	ПРН 13

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**, спеціальності **014 Середня освіта**, предметної спеціальності **014.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)**, освітньої програми «Фізика. Інформатика» після опанування навчальної дисципліни «Педагогіка»:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.	РН 1

Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.	PH 2
Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.	PH 3
Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.	PH 5
Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.	PH 11
Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.	PH12
Знає та володіє основами запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміє застосовувати їх в професійній діяльності.	PH 14
Знає та розуміє етико-правові засади використання інформаційно-комунікаційних технологій; застосовує засоби й методи захисту інформації та безпеки в мережі Інтернет.	ПРН 12
Аналізує та здатний розкривати дидактичний потенціал електронних засобів навчання, приймає участь в організації дистанційного навчання з використанням систем його підтримки та електронних (цифрових) освітніх ресурсів.	ПРН 13

Досягнення прогамних результатів навчання оцінюються за критеріями (згідно Національної рамки кваліфікацій ієрархічні рівні, згідно з таксономією Б. Блума):

- 1. Знання:** основних категорій і понять педагогіки; дидактики; теорії виховання та освітнього менеджменту закладу середньої освіти.

Розуміння: основних понять педагогіки; основ проєктування освітньо-виховного процесу та культури педагогічного спілкування; понять компетентності (предметних для учнів і педагогічних) та професіоналізму; педагогічних технологій та організації педагогічної взаємодії; сучасних технологій оцінювання навчальних досягнень учнів та діагностики вихованості; основ управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів; основ управління розвитком особистості у процесі виховання; сутності рефлексивної діяльності, спрямованої на саморозвиток педагога.
- 2. Застосування:** вміти використовувати методи, прийоми, засоби, технології навчання і виховання учнів та володіти навичками організації шкільної та позашкільної роботи з учнями; застосовувати інтерактивні, розвивальні, особистісно зорієнтовані, здоров'язберігаючі технології, технології розвитку критичного мислення, технології проблемного навчання учнів; використовувати майстерність взаємодії для розв'язання освітніх проблем нової української школи; розробляти конспекти уроків та виховних заходів з урахуванням гуманістичного, особистісного та індивідуального підходів до розвитку учнів.

Аналіз: інформаційно-освітніх можливостей середовища, особистісно орієнтованих і рекомендованих освітніх порталів, індивідуальних особливостей учнів (інтересів, потреб, мотивів, цінностей); умов для адаптації педагогічних технологій.

Синтез: різних технологій для розвитку інформаційно-освітнього ресурсу середовища. наприклад, цифрових та навчальних, цифрових і виховних, цифрових і розвивальних; реалізація міжпредметних зв'язків та інтегрування змісту різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в школі; використовувати і залучати різноманітність і мультикультурність як джерело творчих ідей для створення психологічно комфортного, особистісно орієнтованого, безпечного і креативного освітнього

середовища розвитку учнів.

Оцінювання: ефективності використання особистісно орієнтованого підходу у освітній діяльності; навчально-методичних розробок вчителів з точки зору аналізу передового педагогічного досвіду; досвіду застосування на практиці елементів педагогічної творчості, самостійності, рефлексивної діяльності.

Комунікація: використовувати набуті знання у процесі організації педагогічної взаємодії з різнорідними групами учнів, в тому числі, з особливими потребами; виявляти повагу до ціннісного потенціалу (релігійного, етнічного, професійного, особистісного) учнів та інших фахівців, що дозволяє використати ресурс комунікації для спільного розв'язання професійних завдань, використовувати і залучати мультикультурний ресурс у проєктуванні технологій педагогічної взаємодії з учнями; створювати умови для комунікації із представниками наукових і громадських організацій; спілкуватися в різних формах: монологічній, діалогічній, полілогічній із учнями, колегами, іншими учасниками освітнього процесу.

3. *Автономність та відповідальність:* виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти, дотримуватись професійної педагогічної етики та принципу доброчесності у виконанні обов'язків.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль, який під час вивчення навчальної дисципліни проходить в індивідуальній, груповій, фронтальній формах.

Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, самоконтроль.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» передбачає виконання завдань тестового контролю з використанням *Googl-форми*.

Підсумковий контроль – іспит, який проводиться у письмовій формі (он-лайн-формат) і полягає у заповненні Екзаменаційного листка за формою. Екзаменаційний листок містить завдання трьох рівнів. 1. Тестові завдання (*Googl-форма*). 2. Завдання із розгорнутою відповіддю (Описати...; Розкрити сутність...; Охарактеризувати...; Проаналізувати... тощо. Або завдання: Закінчити речення. 3. Творче завдання (прокоментувати ситуації і обґрунтувати власну позицію: знайти оптимальне рішення педагогічної задачі (з наведених). Або запропонувати оригінальне, власне.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Протягом семестру студенти вивчають два модулі з дисципліни. Після кожного модуля здійснюється модульний контроль у вигляді письмової роботи. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали програму семінарських занять, залучаються до відпрацювання у формі рефератів та інших розробок.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою (50 балів – модульна робота; 30 балів – поточний контроль, виконання практичних завдань на заняттях; 20 балів – самостійна робота . Загальна кількість

балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за кожний модульний контроль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати іспит з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати іспит.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за один змістовий модуль отримав середнє арифметичне менше 60 балів зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час іспиту оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань (письмові тестові завдання);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної та самостійної роботи.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Заняття-конференції Виступ з доповіддю	9*3+3 акт max 36	30	9*3+3 акт max 36	30
Презентація	1	5	1	5
Участь у дискусії (диспуті), «круглому столі»	1	2	1	2
Розв'язування педагогічних задач	1	10	1	10
Анотований звіт	1	2	1	2
Реферат	1	1	1	1
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після виконання програми змістового модуля у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді виконання письмових завдань репродуктивного й творчого характеру, який оцінюється від 1 до 50 балів. Якщо з

об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

50 балів (оцінка «відмінно») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;
- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.

40 балів (оцінка «добре») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі, вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в сучасних проблемах основ педагогіки, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Ставиться за виконання 75 % усіх завдань.

30 балів (оцінка «задовільно») – студент виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Правильно виконано більше 50% запропонованих завдань

20 балів (оцінка «незадовільно») – студент не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Завдань виконано менше від 50 %.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «Філософія освіти» є іспит, який проводиться в усній формі. Студент, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати іспит з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Для покращення підсумкової оцінки з дисципліни складання іспиту є обов'язковим.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання отримав середнє арифметичне менше 60 балів зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час іспиту оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки. Дидактика

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки

Поняття про педагогіку, її предмет. Етапи розвитку і становлення педагогіки наукою. Народна педагогіка. Духовна педагогіка. Світська педагогіка. Основні категорії педагогіки. Педагогічна наука і педагогічна практика. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки як науки. Провідні тенденції розвитку сучасної освіти.

Тема 2. Історико-культурні етапи розвитку і становлення педагогіки наукою

Педагогіка, як наука про виховання і навчання. Основні етапи її розвитку. Античний період (5 століття до н.е. – 5 століття н.е.). Середньовіччя (5 – 15 століття). Відродження (15 – 17 століття). Новий час (17 – 19 століття). Сучасний період (19 – 21 століття). Класична педагогіка: Йоганн Фрідріх Герbart. Науковий підхід до педагогіки як окремої дисципліни. Реформаторська педагогіка: Марія Монтессорі, Джон Дьюї. Ідеї активного навчання та дитячого центрування. Педагогіка 20-21 століття. Використання інформаційних технологій, інноваційні методики та глобалізація освітніх систем.

Тема 3. Філософські засади розвитку освіти

Філософські засади розвитку освіти є фундаментальною основою, на якій базуються педагогічні теорії та практики. Методологічні засади. Антропоцентризм. Гуманізм. Раціоналізм. Соціокультурний підхід, інтеграція знань про культуру, історію та традиції в освітній процес. Екзистенціалізм. Прагматизм. Конструктивізм. Інтегративний підхід. Поєднання різних методів та підходів для забезпечення всебічного розвитку особистості. Врахування індивідуальних потреб та особливостей кожного учня. Філософські засади формування цілісного бачення педагогічного процесу, спрямованого на всебічний розвиток особистості та підготовку її до життя в сучасному світі.

Тема 4. Методологія і методи науково-педагогічного дослідження

Поняття методології. Методологічні рівні педагогічної науки. Принципи педагогічних досліджень: об'єктивність, системність, науковість, практична значущість. Методика науково-педагогічного дослідження. Характеристика емпіричних методів дослідження. Спостереження, експеримент, анкетування і опитування, інтерв'ю. Характеристика теоретичних методів дослідження. Аналіз і синтез; індукція і дедукція, порівняння. Статистичні методи: статистичний аналіз, кореляційний аналіз, факторний аналіз. Визначення основних факторів, що впливають на педагогічні процеси. Етапи педагогічних досліджень.

Тема 5. Мета виховання у контексті сучасних викликів: фактори, що впливають на визначення мети виховання

Поняття про мету виховання. Умови і фактори визначення цілей виховання. Зародження та розвиток ідей про всебічний розвиток особистості. Мета й цілі виховання у вітчизняній та зарубіжній педагогіці. Духовний світ особистості українця: національна психологія, національний характер і темперамент, українська культура і духовність, національна філософія, національний світогляд, національна свідомість та самосвідомість. Мета виховання в сучасній українській школі у контексті сучасних викликів.

Тема 6. Дидактика – теорія освіти і навчання. Проблеми сучасної дидактики

Поняття про дидактику. Категорії дидактики та її основні завдання. Історичний аналіз розвитку вітчизняних і зарубіжних дидактичних систем. Освіта як багатоаспектне поняття: освіта як система (соціальний масштаб, ступінь освіти, профіль освіти), як процес, як результат. Основні тенденції сучасної освіти. Стратегія її розвитку в Україні. Категорії дидактики та її основні завдання дидактики. Аналіз узагальнених технологій навчання. Суть педагогічних інновацій.

Тема 7. Зміст освіти. Компетентнісний підхід до реалізації змісту освіти в Новій українській школі

Поняття про зміст освіти. Теоретичні підходи та загальні засади до визначення змісту освіти. Зміст загальної освіти у контексті компетентнісно орієнтованого підходу. Фактори, що зумовлюють формування змісту освіти. Теорії організації змісту освіти. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Реалізація змісту освіти в сучасній школі. Стратегічні завдання реформування змісту освіти. Нормативні документи змісту навчання та його реалізації.

Тема 8. Процес навчання. Закономірності навчання

Процес навчання як система. Організація освітнього процесу у Новій українській школі. Поняття про методи, форми і засоби навчання. Класифікація закономірностей навчання. Процес навчання як комплексна система, яка охоплює організацію, здійснення та контроль навчальної діяльності учнів і студентів. Взаємодія вчителя та учня з метою передачі знань, формування навичок і розвитку особистості. Закономірності навчання. Єдність навчання, виховання та розвитку. Принцип науковості. Свідомість і активність учнів. Систематичність і послідовність. Доступність навчання: Міцність засвоєння знань. Зв'язок теорії з практикою. Індивідуальний підхід у навчанні. Колективний характер навчання. Етапи процесу навчання

Тема 9. Оцінювання і контроль у навчанні. Діагностика успішності

Поняття про контроль і оцінювання. Основні функції оцінювання і контролю. Діагностична функція. Навчальна функція. Корируюча функція. Контролююча функція. Мотиваційна функція. Традиційні методи оцінювання. Усне опитування. Письмові роботи. Тести. Практичні завдання. Нові технології оцінювання. Електронні тести і системи оцінювання. Моделювання і симуляції Портфолію. Пірінгове оцінювання. Адаптивні тести. Аналітика навчання. Формувальне оцінювання – новий тренд Нової української школи.

Змістовий модуль 2. Теорія виховання. Менеджмент закладів загальної середньої освіти

Тема 10. Актуальні проблеми сучасного виховання

Глобальна свідомість. Соціальні мережі та цифрова залежність. Булінг та агресія в школах. Кібербулінг. Медіаграмотність та протидія кібербулінгу. Поняття інклюзії. Інклюзивна освіта. Культурна та етнічна різноманітність. Підтримка толерантності, відкритості до різних культур та націй. Розвиток навичок міжкультурного спілкування та взаємодії. Психологічне здоров'я учнів. Розвиток критичного мислення. Екологічна свідомість. Виховання почуття відповідальності за суспільство та довкілля. Участь у волонтерських та громадських ініціативах. Виховання громадянсько-патріотичної позиції учнів в умовах воєнного часу.

Тема 11. Суть процесу виховання. Закономірності та принципи виховання

Суть процесу виховання. Процес виховання як система. Рушійні сили процесу виховання. Особливості виховного процесу: цілеспрямованість, багатофакторність, тривалість (безперервність), комплексність, віддаленість результатів, варіативність результатів, самокерованість). Мета і завдання виховання. Національне виховання

Закономірності виховання. Принципи виховання та їх характеристика. Зміст процесу виховання у сучасній школі. Ідеї, що лежать в основі відбору змісту виховання. Основні напрями виховання. Система актуальних виховних завдань. Засвоєння соціального досвіду. Самовиховання учнів.

Тема 12. Методи, форми, засоби виховання

Методи виховання. Класифікація методів виховання. Виховання як важливий чинник розвитку особистості. Педагогічні засади управління (цілі виховання, завдання виховання, технології виховання, діагностика вихованості). Психологічні засади виховання (інтереси, потреби, мотиви, спрямованість особистості). Колектив як форма виховання. Педагогічне управління розвитком колективу. Організація та проведення колективної виховної справи. Форми виховання. Колектив як форма виховання. Спільна діяльність: виконання колективних завдань, що сприяють взаємодії та співпраці. Взаємодопомога та підтримка:

формування почуття відповідальності та підтримки один одного. Розвиток лідерських якостей: виховання вміння вести за собою та приймати відповідальні рішення. Інноваційні форми виховання. Інтерактивні гуртки та секції. Створення клубів за інтересами, де студенти можуть розвивати свої навички та інтереси. Волонтерські програми. Веб-квести.

Тема 13. Технології виховання

Поняття про технології виховання. Інтерактивні технології (групові дискусії, рольові ігри, тренінги). Інформаційно-комунікаційні технології (впровадження сучасних медіа та цифрових інструментів для підвищення ефективності виховання). Проектні технології (залучення вихованців до проектної діяльності, що сприяє формуванню навичок співпраці, критичного мислення та творчості). Ігрові технології (використання ігор для розвитку соціальних, емоційних та когнітивних навичок). Технології самоосвіти (Підтримка автономного навчання та виховання через розвиток навичок саморегуляції та самоконтролю).

Тема 14. Діагностика вихованості

Діагностика вихованості як процес оцінки рівня вихованості особистості з метою виявлення досягнень та визначення напрямків подальшого розвитку. Критерії та показники вихованості. Основні методи діагностики вихованості. Анкетування та опитування: збирання даних про погляди, цінності та поведінку вихованців через анкети та опитувальники. Спостереження: систематичне спостереження за поведінкою вихованців у різних ситуаціях. Тестування: використання психологічних тестів для оцінки рівня розвитку певних якостей та навичок. Аналіз продуктів діяльності: оцінка робіт, проектів та інших продуктів діяльності вихованців. Бесіди та інтерв'ю: особисті розмови з вихованцями для виявлення їхніх інтересів, поглядів та переживань. Метод самооцінки (рефлексія, підвищення відповідальності, мотивація до самовдосконалення, зворотний зв'язок) та метод експертних оцінок.

Тема 15. Наукові засади внутрішкільного управління. Органи управління в освіті

Органи державного управління освіти та їх основні функції. Державний контроль за діяльністю закладів освіти. Інспектування загальноосвітнього закладу. Органи колегіального управління школою. Управлінська діяльність адміністрації школи. Органи громадського самоврядування. Особливості управлінської діяльності в сучасній школі. Особливості внутрішкільного контролю. Види, форми й методи внутрішкільного контролю. Планування роботи школи. Шкільна документація.

Тема 16. Методична робота в школі. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності

Значення методичної роботи для підвищення рівня професійної підготовки вчителя. Основні напрями методичної роботи. Форми методичної роботи. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних працівників. Поняття сертифікації. Педагогічна кваліметрія. Передовий педагогічний досвід і впровадження досягнень педагогічної науки. Професійний розвиток педагогів. Участь у семінарах, вебінарах та конференціях, присвячених інноваційним методам навчання. Діагностика та моніторинг якості освіти.

Тема 17. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності

Поняття інновацій в освіті. Поняття про інноваційний потенціал сучасного вчителя. Критерії педагогічних інновацій. Проектування інноваційного освітнього середовища. Використання сучасних засобів навчання та візуалізації у роботі вчителя фізики. Інноваційні методи навчання. Інтерактивні технології, мультимедійні засоби, засоби віртуальної та доповненої реальності. Проектне навчання. Фліпповий клас. Перевернутий клас. Інформаційно-комунікаційні технології (КТ). Електронні підручники, онлайн-платформи для навчання та інтерактивних тестів. Застосування соціальних мереж для комунікації та спільної роботи над проектами. Впровадження програмного забезпечення для організації навчального процесу та оцінювання знань.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 150					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
4-й семестр						
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки. Дидактика.						
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки	5	2				3
Тема 2. Історико-культурні етапи розвитку і становлення педагогіки наукою	7	2	2			3
Тема 3. Філософські засади розвитку освіти	8	2	2			4
Тема 4. Методологія і методи науково-педагогічного дослідження	7	2	2			3
Тема 5. Мета виховання у контексті сучасних викликів: фактори, що впливають на визначення мети виховання	7	2	2			3
Тема 6. Дидактика – теорія освіти і навчання. Проблеми сучасної дидактики	7	2	2			3
Тема 7. Зміст освіти. Компетентнісний підхід до реалізації змісту освіти в Новій українській школі	7	2	2			3
Тема 8. Процес навчання. Закономірності навчання	6	2				4
Тема 9. Оцінювання і контроль у навчанні. Діагностика успішності	8	2	2			4
Разом за змістовий модуль 1:	62	18	14			30
Змістовий модуль 2. Теорія виховання. Менеджмент закладів загальної середньої освіти						
Тема 10. Актуальні проблеми сучасного виховання	8	2	2			4
Тема 11. Суть процесу виховання. Закономірності та принципи виховання	7	2	2			3
Тема 12. Методи, форми, засоби виховання	7	2	2			3
Тема 13. Технології виховання	8	2	2			4
Тема 14. Діагностика вихованості	8	2	2			4
Тема 15. Наукові засади внутрішкільного управління. Органи управління в освіті	6	2				4
Тема 16. Методична робота в школі. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності	8	2	2			4
Тема 17. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності	6	2				4
Разом за змістовий модуль 2:	58	16	12			30
Разом за модуль 1:	120	34	26			60

6.3. Теми практичних занять (модуль 1)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методологія і методика педагогічного дослідження 1. Методологія наукового дослідження. 2. Етапи науково-педагогічного дослідження. 3. Методи педагогічного дослідження. Теоретичні методи. 4. Емпіричні методи дослідження. 5. Математичні й статистичні методи дослідження. Вимірювання у педагогіці.	2
2.	Виникнення і розвиток педагогіки як науки 1. Виховання як загальна і вічна категорія. 2. Джерела розвитку і становлення європейських систем виховання. 3. Розвиток педагогічних ідей у середньовічній Європі, в епоху Відродження і реформації. 4. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки (XVII-XX ст.) 5. Етапи становлення і розвитку української школи педагогіки	2
3.	Мета виховання у контексті сучасних викликів: фактори, що впливають на визначення мети виховання 1. Поняття про мету виховання. Умови і фактори визначення цілей виховання. 2. Зародження та розвиток ідей про всебічний розвиток особистості. 3. Мета й цілі виховання у вітчизняній та зарубіжній педагогіці. Духовний світ особистості українця. 4. Мета виховання в сучасній українській школі у контексті сучасних викликів.	2
4.	Поняття про педагогічний процес 1. Сутність педагогічного процесу. 2. Рушійні сили педагогічного процесу. 3. Педагогічний процес як система 4. Закономірності педагогічного процесу. 5. Організація педагогічного процесу.	2
5.	Методи і засоби навчання 1. Поняття про методи навчання та їх класифікації. 2. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. 3. Методи стимулювання і мотивації у навчанні. 4. Методи контролю і самоконтролю у навчанні. 5. Вибір методів навчання.	2
6.	Форми організації навчання 1. Поняття форм організації навчання, їх класифікація. 2. Історія становлення форм організації навчання. 3. Урок- основна форма організації навчання, його функції, мета і типи. 4. Основні вимоги до уроку. 5. Підготовка вчителя до уроку.	2
7.	Діагностика успішності 1. Діагностика результатів навчання. Поняття «контроль». Контроль успішності учнів.	2

	<p>2. Форми контролю: фронтальний, груповий, індивідуальний, комбінований, самоконтроль. Особливості контролю у навчанні фізичної культури.</p> <p>3. Види контролю: попередній, поточний, тематичний, підсумковий.</p> <p>4. Тестування успішності. Перевірка та оцінювання успішності учнів.</p> <p>5. Оцінювання результатів спортивних досягнень.</p>	
8.	<p>Актуальні проблеми сучасного виховання</p> <p>1. Соціальні мережі та цифрова залежність.</p> <p>2. Булінг та агресія в школах. Кібербулінг.</p> <p>3. Поняття інклюзії. Інклюзивна освіта.</p> <p>4. Психологічне здоров'я учнів. Екологічна свідомість. Виховання почуття відповідальності за суспільство та довкілля.</p> <p>5. Виховання громадянсько-патріотичної позиції учнів в умовах воєнного часу.</p>	2
9.	<p>Закономірності і принципи виховання</p> <p>1. Поняття про зміст виховання. Особливості змісту виховання в сучасній школі.</p> <p>2. Закономірності виховання. Орієнтація на розвиток особистості.</p> <p>3. Особистісно-орієнтований підхід у вихованні. Школи гуманістичного виховання.</p> <p>4. Принципи виховання та їх характеристика. Комплексний підхід у реалізації принципів виховання</p>	2
10.	<p>Методи і форми виховання</p> <p>1. Загальна характеристика методів виховання. Їх класифікація.</p> <p>2. Вибір методів виховання.</p> <p>3. Поняття про форми виховання. Індивідуальні, групові, масові форми виховання.</p> <p>4. Поняття про колектив. Учнівський колектив.</p>	2
11.	<p>Діагностика вихованості</p> <p>1. Основні методи діагностики вихованості.</p> <p>2. Анкетування та опитування: збирання даних про погляди, цінності та поведінку вихованців через анкети та опитувальники.</p> <p>3. Спостереження: систематичне спостереження за поведінкою вихованців у різних ситуаціях.</p> <p>4. Тестування: використання психологічних тестів для оцінки рівня розвитку певних якостей та навичок.</p> <p>5. Аналіз продуктів діяльності: оцінка робіт, проектів та інших продуктів діяльності вихованців.</p> <p>6. Бесіди та інтерв'ю: особисті розмови з вихованцями для виявлення їхніх інтересів, поглядів та переживань.</p> <p>7. Метод самооцінки (рефлексія, підвищення відповідальності, мотивація до самовдосконалення, зворотний зв'язок) та метод експертних оцінок.</p>	2
12.	<p>Методична робота в загальноосвітніх навчальних закладах</p> <p>1. Організація методичної роботи в закладах освіти.</p> <p>2. Види методичних об'єднань.</p> <p>3. Форми методичної роботи в школі.</p>	2

	4. Планування роботи шкільних методичних об'єднань. 5. Формування методичної складової підготовки вчителя.	
13.	Передовий педагогічний досвід та поняття інноваційної педагогічної діяльності. 1. Поняття про передовий педагогічний досвід. 2. Критерії оцінки передового педагогічного досвіду. 3. Поняття інновацій у педагогіці. 4. Передовий педагогічний досвід як джерело інноваційної педагогічної діяльності. 5. Робота класного керівника як втілення передових педагогічних ідей	2
	Разом:	26 год

6.4 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (завдання)	Кількість Годин
	Самостійні роботи до курсу	
1	Тема 1. Етапи становлення педагогіки наукою	3
2	Тема 2. Філософія сучасної освіти про подальші перспективи її розвитку	3
3	Тема 3. Сучасне освітнє середовище та освітньо-виховний процес процес.	4
4	Тема 4. Сучасний вчитель-лідер та інноватор, організатор взаємодії у освітньому середовищі	3
5	Тема 5. Закономірності і принципи навчання	3
6	Тема 6. Сучасні технології навчання: переваги і недоліки дистанційної освіти	3
7	Тема 7. Технології розвитку критичного мислення учнів	3
8	Тема 8. Технології розвитку креативного мислення учнів	4
9	Тема 9. Виховання особистості в умовах сучасних глобальних викликів: закономірності і принципи виховання	4
10	Тема 10. Сучасні технології виховання	3
11	Тема 11. Педагогіка партнерства та її роль у розвитку особистості учня.	3
12	Тема 12. Сучасні підходи до організації методичної роботи в школі	4
13	Тема 13. Методологічні засади педагогічної майстерності	4
14	Тема 14. Структура майстерності. Характеристика її компонент	4
15	Тема 15. Складові професійної компетентності	4
16	Тема 16. Педагогічне спілкування і педагогічна культура	4
17	Тема 17. Передовий педагогічний досвід та інноваційна педагогічна діяльність як джерело педагогічної майстерності	4
	Всього:	60 год

Самостійна робота над навчальною дисципліною також включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до семінарських (практичних) занять; систематизацію вивченого матеріалу перед заліком (іспитом); опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; переклад іноземних джерел встановленої тематики; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

6.5. Індивідуальні завдання

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: дослідження практичних ситуацій; підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація;

презентація власних досліджень, підготовка до олімпіад, конференцій; написання есе; виконання вправ різного рівня складності, складання і розв'язування задач, тестових завдань; розробка моделей, явищ і процесів; анотація опрацьованої додаткової літератури (відеофільмів, переглянутих у відео-лабораторіях); розробка поурочних планів і конспектів уроків, розробка сценаріїв виховних справ, дослідження колективу академічної групи; порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо; анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; анотації до; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

В змісті вивчення курсу «Педагогіка» студенти виконують індивідуально-пошукові проекти.

Індивідуально-пошуковий проект

Тема: УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

Орієнтовна тематика рефератів з «Основ педагогічної майстерності»

1. Елементи театральної педагогіки в діяльності педагога.
2. Переконавання як спосіб комунікативного впливу.
3. Навіювання як спосіб соціально-педагогічного впливу.
4. Конфлікти у вихованні.
5. Педагогічні здібності вчителя.
6. Цінності й виховання.
7. Педагогічна майстерність як характеристика досвіченості і вправності вчителя.
8. Педагогічна техніка, умови її формування.
9. Гуманістична спрямованість педагога у педагогічній спадщині В.Сухомлинського.
10. Педагогічна майстерність у спадщині А.С.Макаренка.
11. Психолого-педагогічні основи педагогіки співпраці
12. Елементи зовнішньої техніки у професійній діяльності вчителя
13. Прийоми вербального та невербального впливу на аудиторію в вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній літературі
14. Педагогічні принципи емоційного впливу на учнів
15. Індивідуальність і професія вчителя. Індивідуальний стиль професійної педагогічної діяльності.
16. Елементи техніки саморегуляції учителя у професійній діяльності
17. Самоуправління психічним станом, настрій на творчу діяльність
18. Самовиховання як фактор формування педагогічної майстерності учителя
19. Культура педагогічного спілкування
20. Педагогічна творчість вчителя
21. Педагогічна діяльність як творчий процес

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Підручники:

1. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А., Руссол В.М. Педагогіка: навчальний посібник. 2-ге видання, стереотипне Львів: "Новий Світ-2000", 2024. 567 с.
https://ns2000.com.ua/pedahohika/?utm_source=chatgpt.com
2. Задорожна-Княжницька Л.В., Тимофєєва І.Б. Загальні основи педагогіки. Херсон: Вид-во «Олді+», 2024. 192 с.
3. Козловський Ю. М., Ортинський В. Л., Дольнікова Л. В. Педагогіка. Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 372 с.
4. Нова педагогіка [Текст] : підручник / П. І. Сікорський ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. 539 с.
5. Педагогіка [Текст] : навч. посіб. / Т. Поясок, О. Беспарточна ; Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. Кременчук : НОВАБУК, 2024. 207 с.
6. Педагогіка [Текст] : навч посіб. для студентів галузі знань 13 "Механічна інженерія" спец. 131 "Прикладна механіка" та 133 "Галузеве машинобудування" освіт.-кваліфікац. рівня "бакалавр" / Ю. С. Красильник, Г. Л. Корчова, М. В. Руденко ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : КНУБА, 2020. 163 с
7. Романишин Ю. Л. Професійна педагогіка та освітні технології : навчальний посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2024 . 216 с.

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти. <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>
2. Закон України «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про освіту» - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. Концепція Нової української школи. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України <http://nvk59.sadok.zt.ua/konczepczya-naczionalno-patriotychnogo-vyhovannya-v-syst>
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року <http://www.nmc.od.ua/wp-content/uploads/2017/02.pdf>
8. Нормативні документи. Нова українська школа. https://padlet.com/galka_mar/j7iv5ubzgyhi
9. Освіта в умовах війни: нові виклики та шляхи до можливостей. https://osvita.ua/news/93419/#google_vignette

Допоміжна

Навчальні посібники та монографії

1. Завгородня Т. К., Стражнікова І.В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник / Т. К. Завгородня, І. В. Стражнікова. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
2. Каплінський В. В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки: теорія і практика: [монографія] Вінниця: «Твори», 2018. 492 с.
3. Каплінський В. В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 80 с.
4. Каплінський В. В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки: теорія і практика: монографія. Вінниця: «Твори», 2018. 492 с.

5. Кіліченко О.І. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор упорядник О. І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.
6. Ковальчук В. Теорія і практика виховання. Методичні рекомендації до семінарських занять /для студентів спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 50 с. 4.
7. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с
8. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 356 с. [Посібник-Пед.-інноватика.pdf](#)
9. Литвинова С.Г. Етапи проектування імерсивного навчання. (2023). *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 69, 55-61. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-69-55-61>
10. Методичні рекомендації до семінарських / практичних занять [https://pedcollege.lnu.edu.ua > uploads > 2017/01](https://pedcollege.lnu.edu.ua/uploads/2017/01)
11. Опачко М. Практикум з «Основ дидактичного менеджменту». Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво «Інватор», 2017. 161 с.
1. Опачко М., Попадич О. Застосування засобів моделювання педагогічних ситуацій. Ужгород: ПП «Інватор», 2022. 47 с.
2. Партнерство в освіті. Практика взаємодії у контексті освітньої діяльності на шляху розбудови Нової української школи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Партнерство в освіті. Практика взаємодії у контексті освітньої діяльності на шляху розбудови Нової української школи», М. Харків, 18 трав. 2022 р. Харків : Харків. акад. неперервної освіти, 2022. 140 с.
3. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник: Видання 2-ге, доповнене і перероблене /За заг. ред. О.А.Дубасенюк, А.В.Іванченка. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2002. 482 с. <https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/ped/zav-ped-carantin.pdf>
4. Професійно-педагогічна комунікація : Навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
5. Технології навчання в сучасній школі <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/tekhnologiyi-navchannya-v-suchasnii-shkoli.html>
6. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навчально-методичний посібник. Київ : Вищ. шк., 2002. 215 с.

Періодичні видання

1. Опачко М.В. Формування у студентів-майбутніх учителів фізики досвіду моделювання дидактичного середовища і взаємодії. Вісник Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Чернігів: ЧНПУ ім.Т.Г.Шевченка, 2018. Вип.153. С.87. – 92
2. Опачко М. В. Технологічний підхід у розробці теоретичного і практичного аспектів дидактичного менеджменту. Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2019. Вип. 1 (44). С.116-121.
3. Опачко М. Засвоєння змісту дидактичного моделювання магістрами – майбутніми педагогами. Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи. Міждисциплінарні перспективи. Том V / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, М. Стреначікова]. Банська Бистриця – Баку – Ужгород – Херсон: Посвіт, 2019. 372 с
4. Козловський Ю. М., Опачко М. В., Білик О. С. Використання ковзного контролю у процесі вивчення фізики у закладах загальної середньої та професійно-технічної освіти. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія «Педагогічна» : [Концептуальні основи розбудови сучасної природничо-математичної та фізико-технологічної освіти](#). № 28 (2022). 151 с. С.110-114 DOI: <https://doi.org/10.32626/2307-4507.2022-28.110-114> Опубліковано: 2023-06-07
5. Yurkovych, N., Mar'yan, M., Orachko, M., & Seben, V. (2023). Методи фрактального підходу в освіті: інноваційні технології та концепції комп'ютерного моделювання. *Фізико-математична освіта*, 38 (3), 73-78. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-3-010>

6. Різак, В., Опачко, М., & Дешко, Н. (2023). Інноваційний підхід у фаховій підготовці магістрів з кібербезпеки. *Фізико-математична освіта*, 38 (4), 62–67. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-4-009>
  7. Попадич О. О., Опачко М. В. Тенденції розвитку інклюзивної освіти у вищій школі. Інклюзивне середовище закладу вищої освіти: стан та перспективи розвитку. Development trends in special and inclusive education in the context of the European dimension: theory and practice : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 21.08.2024. Р. 164-188. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/64652>
  8. Шевченко О. Педагогічна майстерня як форма професійного розвитку молодого вчителя [Електронний ресурс] *Нова педагогічна думка*. 2013. № 3. С. 148-150. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2013_3_45
- .....

13.Інформаційні ресурси

1. https://www.pedagogic-master.com.ua/public/PM_Zyazyun.pdf
2. https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/1759/1/Book_%D0%9F%D0%9C%D0%92.pdf
3. https://www.pedagogic-master.com.ua/public/Zyazun_Hrestomatiya2008.pdf
4. [Наукова періодика України - НБУВ Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського \(irbis-nbuv.gov.ua\)](http://irbis-nbuv.gov.ua)
5. <https://naurok.com.ua/post/tri-cikavi-proekti-dlya-pidvischennya-motivaci-uchniv-do-navchannya>
6. <https://naurok.com.ua/post/neordinarni-strategi-zacikavlennya-uchniv-vivchennyam-prirodnichih-nauk>
7. <https://naurok.com.ua/post/rolovi-igri-na-urokah-dieve-ta-vesele-navchannya>

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).